

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 2. De leerlingen

MUZIEK

Waar is zuster Gabriel?

MUZIEK

Ik ben op zoek naar wat er echt is gebeurd met zuster Gabriel, die in maart 1982 verdwenen is uit een klooster in Dendermonde.

Soms zitten wij gewoon aan de bal en dan oorde je ineens zo...

PIEP

Dan wordt er altijd gezegd van, ah, dat zal zuster Gabriel zijn.

Heeft iemand haar gedood? Wie was dat? En waarom dan?

Zeker, want ik saaf was er een zeer harde ruzie tussen zuster Gabriel en Morni.

En de volgende dag was hij verdwenen.

En terwijl ik me dat afvraag, is de politie aan het graven, op de plaats waar zuster Gabriel verdwenen is,

in de hoop dat haar lichaam er nog gevonden kan worden.

Dat zijn skeletresten. Natuurlijk moest het lichaam heel goed verpakt zijn.

Dan zouden we daar eventueel nog wat dachtweefsel kunnen vinden,

maar we gaan ervan uit dat het skeletresten zou zijn.

MUZIEK

Maar goed, met die graafwerken van de politie zit wel een paar maanden ver in mijn zoektocht. Misschien moeten we eens helemaal terugkeren naar het prillenbegin.

Hallo.

Ik heb het al eens gezegd, he.

Mijn eigen moeder is ook een oud leerling van zuster Gabriel.

En ik wil dus eerst met haar over de zaak praten.

We spreken af bij Marita,

dat is een nicht van mijn moeder die ook bij zuster Gabriel in de klas heeft gezeten.

Zo kunnen ze samen herinneringen ophalen.

Op tafel staat er al een zelfgebakken taart klaar voor beide koffie.

Ik heb een doosje pralines meegebracht,

en wanneer iets later mijn moeder aankomt, blijkt ze ook gebakjes mee te hebben.

Dag, reet, dat komt binnen, joh.

Moet je oorschenen.

Een kleine gijtje.

Ja, Philippe kleine gijtje, wij kleine gijtjes.

Dat zijn allemaal kleine gijtjes, bedankt.

Dat maakt een grote gijtje.

Ja, dat is dus mijn familie.

Maar volgens mijn dokter kan ik nog best uitwoorden als ik mijn pilletjes maar blijf nemen.

Maar goed, we moeten het over zuster Gabriel hebben.

De Gabbe zei het.

Ja, misschien nog even over die naam.

Ik heb het nu de hele tijd over zuster Gabriel.

Ook al wordt haar naam eigenlijk Gabrielle geschreven.

Maar in en rond Tendermonden heeft ze wat iedereen het eigenlijk over zuster Gabriel.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 2. De leerlingen

Of over de Gabbe dus, haar bijnaam.

In krantenartikelen staat soms ook zuster Gabbe.

Maar ik heb niemand gesproken die haar zo noemde.

En om helemaal volledig te zijn, haar echte naam was Germaine Robregs.

Maar in die tijd kreeg je een andere naam als je in het klooster ging.

Ik vond het een toffe zuster en veel interesse.

Voor mij was dat een feministe zo.

Ja.

Als ze niet aan het werken, waren het niet tuin mannen.

We waren bezig in de tuin.

Zij waren er altijd bij, ze stonden er met te klappen en ze moesten dat precies allemaal weten.

Die andere zusters deden dat niet.

Maar zij was altijd geïnteresseerd.

Het schijnt dat zij ook vaak naar de café ging, op een dijk daar.

De dijk waar ze het nu over hebben, dat is de dijk van de Tender.

De rivier die achter het klooster loopt.

Er waren twee cafés.

Nou, daar schijnt.

Ze zijn veel en dat was dan ook een keer dat ze je later terugkwamen in het klooster en dat ze onder haar voeten kregen.

Maar heb je dat geen gezeten?

Nou, wat kan dat nu? Wat heb je daar iets gedronken?

Dat geeft nu toch niet.

Ook elke zaterdagmorgen, elke zaterdag is misschien nog verdreven, maar dik was de zaterdagmorgen, stond ze aan ingang, controle van uniformen.

En als je het meeste dag afweekt van het uniform, terug naar huis.

En toen was het ook les op zaterdag.

Dus toch best een strenge zuster, begrijp ik.

Dat was zo geen defaulten, hoor.

Dat was nog een chalante waddo, vond ik.

Daarom vind ik dat ik dat eigenaardig vind dat die mijn morne over één kwam.

Wij lachen daarmee.

Morne, dat was zo'n bezig hoekskun.

Beze koekskun.

Dat zegt mij toch niet.

Dat bezig hoekskun en dat was ze zijn niet, absoluut.

Wat is dat dan zo heel serieuze en serieuze?

We zouden hem de communie geven zonder te bichten.

Hoewel achteraf gezien, dan toch niet dat hij een serieuze bicht noemt.

Maar dat wisten wij toen.

Over het ogenblik van de verdwijning kunnen ze niet veel zeggen.

Want in maart 1982 waren mijn moeder en haar nigt al lang afgestudeerd van de middelbare school.

Maar Marita was er wel nog.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 2. De leerlingen

Of hij, zoals intussen, teruggekeerd als leerkracht.
Dus als collega van zuster Gabriel.
Als collega dan niet zoveel contact mee had.
Dat was eerder occasioneerd.
De enige contacten die ik nog had, dat was met eerste communis van ons kinderen.
Als Katrina eerste communie gedaan had, was hij een fotografe.
Dat kon zij ook.
Die was zoveel zijde.
De laatste keer dat ik haar gezien heb, is als we mee gaan wandelen.
Dat was een wandelzoektocht op school.
En dan had zij dat gevraagd.
Wij waren bij ons gezin en met nog een paar collega's bij.
Wij hadden wij schoon groepen.
En ze hadden ze dat gevraagd.
Mag ik bij jullie niet aansluiten?
Dat wilde zo vragen oplossen onderweg.
Het is in maart dat ze verdwenen is.
Ik denk dat dat maar een paar weken voordien was.
En wij hebben ons dat dan dikwijls afgevraagd.
Collega's van, hebben jullie daar iets normaal aan gemerkt?
Wat van mee?
Die had gewoon meegebabbeld.
Vragen proberen oplossen enzo.
Dat is de laatste keer dat ik haar gezien heb.
Zo'n klein onbedijgend figuren.
Zo'n klein vies man.
Ja, een klein vies man.
Ja.
En dan begonnen er ook zoveel die geruchten van, ja.
Ze hebben zich iets aangedaan.
Je luistert naar Waar is zuster Gabriel?
En ik ben Philippe Heymans.
Wij zaten toen wachten.
Ja.
In de tekenklas.
Dat was haar locale.
Dat was haar locale.
Wij hadden de eer om daar in haar locale te mogen.
Ik vond altijd wat er neer en mochten in die klas
op die grote tafel zwitten.
Marita en andere leerkrachten hadden niks speciaals gemerkt
aan zuster Gabriel voor haar verdwijning.
Maar hoe zat het met haar leerlingen op dat moment?
Ik denk dat dat op de woontag was.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 2. De leerlingen

Ja, bij mijn hoofd zit dat ook zo.
De twee eerste uren hadden wij tekenen.
Wetenschappelijk tekenen.
Ze kwam niet af.
Om dat te weten te komen heb ik in een zaaltje
in Dendermonde afgesproken met drie vrouwen
van 57, 58 jaar.
Hilde Jacobs.
Katlene Van Huy.
Ik ben Maripole Hiel.
En samen met mijn klasgenoten waren wij 18.
De laatste jaar in de zesde wetenschappelijke A
toen zuster Gabriel verdwenen is.
Via via ben ik met Maripole in contact gekomen
en zij heeft meteen twee klasgenoten uitgenodigd.
Wetenschappelijke A, want in mijn tijd was dat weer veranderd.
Wat voor richting was dat?
Heel veel wiskunde.
9 uur wiskunde in het laatste jaar
en van zuster Gabriel hadden wij wetenschappelijk tekenen.
En esthetica.
Maar dat was niet laatst.
Dat was eind veel deaars.
De drie vrouwen hebben foto's van toen meegebracht.
En hoe meer herinneringen ze die ochtend ophalen,
hoe meer ik hen zie veranderen in die meisjes uit het zesde middelbaar.
Ik had een inderdaad dat hier zo pot weer mij...
Zesde middelbaar zit.
Dank u.
Dat zit er niet meer zo uit.
Kompliment is maar...
Het is niet zo bedoeld.
Ik heb het gevoel van dat ik was veer van...
In elk geval zij hadden dus les moeten krijgen
van zuster Gabriel die bewust de ochtend van haar verdwijning.
Wetenschappelijk tekenen.
De eerste twee uur van de dag.
Dat was de eerste ding.
Mijn roteringpen.
En met grote blaren.
En dan moesten we grote, grote lessen uurzinnen.
En dat was een grote klasse.
Ik weet niet wat ze in gedachten hadden toen we die klas ingericht hebben, maar...
Een hele wat meer dan onze kleine groep die de rechten ging volgen, denk ik.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 2. De leerlingen

Hoeveel waren jullie?

Zeventien in het laatste jaar.

Zesdien?

Zesdien.

En met die zesdien of zeventien meisjes

zitten ze rond half negen morgen klaar voor hun les van zuster Gabriel.

Maar die komt maar niet.

Heel ongewoon, maar we waren blij.

Een beetje aan het keuvelen en aan het babbelen.

We hebben dat volgens mij niet direct gaan zeggen.

Toch niet de eerste kwartier.

Dat zeker niet.

Maar na een half uur hebben we dat toch gaan zeggen

en dan is het al kwaad dat we dat niet direct gezegd hadden.

En dan is het eigenlijk al nog begonnen.

En dat hadden ze dus nog nooit meegemaakt, zuster Gabriel, die er niet was.

Wat is ze nu? Ze was altijd stipt.

Bij mij weten, kan ik mij niet herinneren

dat die onverwacht er niet zou geweest zijn.

Dat zou er ook van de studiemesters of studiemesters

zou er iemand geweest zijn.

En er is niemand gekomen, dus daar was iets raar.

Is dat geval aan dat ze bij de school eigenlijk ook niet wisten

dat ze er niet zou zijn?

Nee, want toen dat we het gaan zeggen zijn,

waren ze kwad op ons dat we het niet gaan zeggen waren.

Dus zij wisten van niks.

En dan, ja, wat was dan de reactie die jullie kregen?

Een muur van stilte volgens mij.

Een muur van stilte is er na de verdwijning van zuster Gabriel.

De schooldirectie, de andere leerkrachten, de leerlingen weten nergens van.

Pas na een paar dagen komt er een beetje uitleg.

Ons was gezegd, zuster Gabriel gaat niet mee op reis naar Italië.

Ze is ziek en het staat u vrij om niet mee te gaan.

Zuster Gabriel organiseerde elk jaar de Italië reis

voor de leerlingen van het zesde middelbaar in de paasvakantie.

Een van de hoogtepunten van het schooljaar.

Dat was tien dagen een reis die zij volledig uitgestippeld had

met Rome, Assisië, Venetia.

Ja, dus een rondreed van tien dagen met de bus.

De directeur met de proviezer.

Ik kwam zeggen van, kijk, het staat u vrij.

Als je wilt, kunnen we gewoon annuleren.

Maar zuster Gabriel gaat niet mee.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 2. De leerlingen

Want zij is ziek.
Ik weet dat ik daar wel op ga antwoord heb.
Hoe kunt jij nu weten dat die dan al ga ziek zijn?
Want dan was dat in Pasverlof.
Dus ze zijn naar in maart komen zeggen.
En Pasverlof was dan twee maanden later zeker.
Zoals een maanden en een half later.
Ze gaat niet mee.
Die wordt boze.
En het feit dat er zo gereageerd werd
heeft mij altijd gevoel gegeven dat ze al iets meer wisten.
En dan neemt de geruchtenmolen het over.
Ze hebben toch eigenlijk rap de geruchten verspreid
als ze met een buschauffeur weg was.
Dat was de eerste.
Je hoeft het ook niet van waar het kwam.
Een buschauffeur die ons in Italië,
alleen ons of de andere jaren, heeft rondgereden.
Zo haar komen halen zijn.
Maar wij geloofden dat niet.
Dat zou absurd zijn, want dat gaat met een Italië aanwezig
als je in Italië zit.
Die buss naar hier, dat is raar.
Maar dat verhaal ging dus wel rond.
Het is één van de hypothesen die ik zelf ook al heb opgevangen.
Zuster Gabriel zou verliefd geworden zijn
op een Italiaanse buschauffeur die ze op schoolreis had leren kennen.
Wie had er achter die geruchtenmolen gehad?
Misschien de school, misschien het klooster.
Dat was een gemakkelijke uitweg.
Iedereen kan dat geloven.
In elk geval, Maripool, Hilde en Kathleen geloven het niet.
Ik geloof dat nog niet.
Dat kan eigenlijk niet, gelijk dat wij herkenden.
Zij was een non.
Zij leefden ook wel zo.
Misschien een beetje...
Het was een wereld, maar ze was in art en hier een non, vond ik.
Ik weet wel, bij ons het idee leefden van
die gaden ons niet in de steek laten.
Dat kan niet. Ze zou dat nooit doen.
Ze zou dat nooit doen. Ze zou ons niet in de steek laten.
Zo vlak voor die reis? Ja.
Zonder die reis hadden wij als klas toch het gevoel tegen.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 2. De leerlingen

Als ze zou weggaan, zou het met een grote tromb geweest zijn.
Want het mag duidelijk zijn.
Alle drie hebben ze niets dank goede herinneringen aan zuster Gabriel.
Die niet alleen wetenschappelijk tekenen gaf, maar ook hun klas titularis was.
De leerkracht die dat jaar verantwoordelijk was voor hun klas
en dus het dichtste bij hen stond.
Die had echt wel veel gezag, maar toch was die ons gelijk waar.
Ja, heel dichtbij.
Zo vergat zij ook niemand zijn verjaardag.
Als je jarig was, dan kreeg je een kaartje op je bureau.
Dat stond er.
Een speculoos koekje bij van zuster Gabriel,
maar ik heb helaas dat kaartje niet meer.
En dan als zij jarig was, dan hebben we het over gehad.
Dan vertelde ze, ja, want ik ben jarig vandaag.
En het eerste wat ik nu deze orgental gedaan heb,
is mijn mama gaan bedanken, dat ze mij gekocht heeft.
En voor de rest, de cadeau die ik mezelf doe,
is een hele dag geparfumeerd, wanneer ik het probeer gebruiken.
En dat zat effectief in haar zak.
Dat was echt zo in die kleine dingen, maar dat was wel echt gemeent.
Dat was gelukkig in het klooster, omdat zij haar vrijheid had afgedwongen.
En ze was wie dat ze was, te nemen of te laten.
Ze wilden misschien wel eens gebotst hebben dan.
Absoluut, absoluut.
Maar in die tijd kwam dat ook niet naar boven.
Ze kon ook de regels wegduwen en haar weg daarin vinden.
En chauffeurs en drummen naar de academie gaan.
En dan staat Hilde op.
Ze zit duidelijk al een tijdje op hete kolen.
Nu ga ik iets laten zien.
Ja, ik heb dat gezien aan de rol ook, hè, Hilde.
Ik dacht, ik zeg wat heb je erbij.
Dat is echt van die kast, hè.
Hilde heeft een grote kartonnenkoker meegebracht.
Het soort buis waar je posters of grote papieren in bewaart.
Er is een moment geweest toen ze nog niet lang weg hadden.
Wij hadden een studie, eigenlijk waarschijnlijk op een moment
dat zij aan ons moest lesgeven.
Een van de studiemeesters begon gewoon in die kast een grommel achter ons rug.
En toen ben ik zo kwaad geworden.
Ja, dat wil ik me zeker nog.
Ja, en dat is het eerste en het enige keer dat ik strafstudie gekregen heb.
Dat is ook de meeste.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 2. De leerlingen

Omdat ik zo kwaad geworden was, ik vond dat respectloos.
En die was daarin aan het rommelen en aan het doen.
En aan het scheuren ook, hè.
En dat zaten allemaal eigen tekeningen in.
Zelfs als zij academie gevolgd hebben, vermoed ik.
Studies.
Ja, maar Karine ben nog geen studie.
Heb je gelgen?
En wanneer is dat dan gebeurd als die kasten komen leegmaken?
Een week of twee.
Ja, een paar weken.
Eigenlijk zeer stel.
Vrijver.
Voor die romenreis.
Ja, ja, ja.
Ja, ja, ja.
Absoluut.
Hebben ze dan als uitleg bijgegeven dat ze dat kwamen weghalen?
Niks.
Dus daarom ben ik daar zo kwaad voor geweest.
Want dat was echt demonstratief, hè.
Waarom doen ze dat dan hier in de weekend?
In de avond, als wij er niet zijn.
Vier of vier uur is iedereen weg.
Maar nee, dat moest daar gebeuren als wij daar zaten.
En dan komt het kunstwerk tevoorschijn dat Hilde heeft kunnen redden.
Het is een groot blad van stevig papier
met een tekening van een vrouwelijk naakt, zonder armen.
Een soort grieksbeeld, denk ik.
Een vrouwelijk naakt.
Ja.
Maar ja, in de academie.
Ja.
Ja.
Dat wordt niet meteen verwacht, hè.
Ja, maar dat is in de richting.
Dus elke in de academie, als je het tekent,
je hebt stil even en je hebt ook naakten.
Dus dat zijn studies gelijk anders, hè.
Maar inderdaad, zij heeft...
Ik denk dat ze dat ooit vernoemd heeft.
Dat ze daar wel problemen mee hadden, hè.
Zij drömde trouwens ook, hè.
Dus ze was wel een beetje non-conformistisch.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 2. De leerlingen

Ja.
Hilde profici had ik dat mooi gedaan.
Nee, dat heb je niet teruggevonden, hè.
Ja.
Niet ook van ons drie precies.
En dat ik die na al die jaren nog heb, hè.
Ja, maar dat kunnen we niet weg, hè.
Dat kunnen we niet weg.
Zo na, denk ik, aan zuster Gabriel.
Dat is wel straf.
Ja, dat is wel toevillend.
Ik denk nog heel blij mee.
De lege kast maakt het voor de leerlingen duidelijk.
Zuster Gabriel komt nooit meer terug.
En het is niet de bedoeling dat er nog over haar gesproken wordt.
Dat was ook in die tijd gewoon zo, hè.
Zou jij thuis iets gaan zeggen dat je op school niet goed was
of dat je onheus beëgend was of had je gewoon niks te vertellen, hè.
Nee.
Dus wij zwegen wij gewoon mee.
Ja.
We konden wel onder elkaar nog eens zeggen,
maar dat ging nooit verdergaan naar leerkrachten.
Dat hadden wij afstand, hè.
Zeker ook nog.
Susters, dat zou ik zeker thuis niet moeten zeggen.
Niet zo over leerkrachten, maar toch niet slecht over...
Overall dat dat met de kerk of de klooster te maken hadden.
Maar het is niet dat jullie nog met een andere zuster erover gesproken hebben
na haar verdwijning.
Nee, nee.
Nee.
Voor zover dat die dan al iets zouden zeggen.
Als ze al iets wisten of mochten,
dat ze ze dan niet gedaan hebben.
Als echt zwegencultuur.
Ja, ja.
En dan komen we ook nieuw bij de speculaties uit.
En dan begonnen er ook zoveel die geruchten van, ja.
Ze hebben ze iets aangedaan,
het klooster, dat begon eigenlijk al...
Ja, alweer rap, hè.
Zelf weten ze uiteraard ook niet wat er gebeurd is.
De priesterdirecteur van het klooster kenden ze wel.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 2. De leerlingen

Die wandelde daar in de nog altijd.

Dat was zo'n klein, onbedijnd figuurke...

Ik had een vriendin die in mijn zwetenschappen zat.

Die kreeg daar wel eens van, hè.

Ja.

Zonder referentie naar z'n ster gabel, hè.

Maar die gerugelde daar wel zo precies een beetje van.

Dat is ook een klein vies man.

Ja, een klein vies man.

Ja.

Ook de geruchten dat hij een dubbeleven zou leiden, waarin hij dingen deed die voor een priester niet echt passen, hadden ze toen nog niet gehoord.

Ik had van alles beginnen denken, hè.

Een ongelukkige val tijdens een ruzie.

Wel bewust, wie zal het zeggen?

Iemand die iemand ingehuurd heeft om...

Ja.

Ik denk wel dat het misdaad is.

Ik kan even een verkeerde val geweest tijdens een ruzie.

Ja, maar dan...

Dan gaat dat uitkomen.

Dat moeten mensen zijn die dan mee in de doofpot steken.

Ja, sowieso.

En dan door degene die door iedereen genoemd wordt.

Dat durf ik zelfs nog niet zeggen.

Dat door hem, dat weet ik niet.

Wat is daarom dat ik zei?

Misschien een aanleiding.

Ik denk wel dat dat een serieuze aanleiding kan zijn, omdat er misschien nog wel geweest zijn die dat niet opportun vonden dat zij te veel wist en misschien ook wel van plan was.

Want zij kon daar niet mee leven.

Zij had geen slecht inzicht.

Zij wilde niks dicht toe dekken.

Zij wilde gewoon non-zijn.

Maar principieer.

Dat wel.

Ik vond dat hij het hele erinvaardigheidsgevoel was dat die met een aantal dingen waarschijnlijk dat ze wist niet zou kunnen leven hebben.

Maar het blijft bij Gokke.

Wat er echt gebeurd is,

dat vragen Hilde, Kathleen en Maripool zich nu al 40 jaar af.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 2. De leerlingen

Moesten dat kunnen ontraven?

Dat zouden wij heel erg, heel erg appreceren.

Want dat blijft zo wel een onrechtvaardigheid.

Wat is er gebeurd? Waarom?

En waarom mogen we dat allemaal?

Waarom is dat nooit uitgekomen?

Waarom is er niemand voor gestraft?

Allemaal vraagtekens.

Voor de drie leerlingen.

Voor Marita, als collega van zuster Gabriel.

En ook voor andere personeelsleden van de school.

Ik heb met nog iemand anders gesproken

die toen op de school werkte.

Ik ken haar persoonlijk, maar ze heeft mij gevraagd

om haar naam niet te noemen.

Ik werkte op dat moment in Technische Instituten in Vicentius
op Secretariat en Suurimont.

Suurimont, dat was onze directrice, komt binnen op de bureau.

Ze was helemaal overachtoeren.

Dat is nu toch wel erg nieuw,
zuster Gabriel haar kap overdage smeten.

Op de dag van de verdwijning
krijgt ze dus al meteen van een zuster te horen
dat zuster Gabriel haar kap overdage heeft gesmeten.

Dat ze dus zelf weggegaan is uit het klooster.

Op dat moment, als ze daar op de school werkt,

krijg ik zo echt een flits in mijn hoofd.

Die heeft haar kap niet overdage smeten.

Die is dood, die ligt in het water.

Mornie heeft dat gedaan.

Gewoon zo direct vlam.

En had je het allemaal reden om Mornie zo direct te gaan verdekken?

Baneen. Baneen.

Baneen had ik daar geen reden voor.

Die mens was altijd vriendelijk.

Als ik die zo'n keer tegenkwam, de speelplaats of zo,
die was altijd vriendelijk, daar was niks mee.

Zo'n vision, verscheiding, ingave,
hoe je het ook wil noemen, ik sta er wat skeptisch tegenover.

Maar ik kan me wel voorstellen

dat de vrouw zich daardoor misschien wat anders is gaan gedragen
tegenover de priester.

Misschien heeft ze onbewust laten merken

dat ze bang was voor hem.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 2. De leerlingen

Ik moest wel zijn zo'n week of twee na dit voorval,
ik werkte in die tijd ook de woensdagnaamiddag.
Ik zat helemaal alleen op het secretariat.
Mornie komt daar binnen.
Ik weet dus nog altijd niet wat die daar kwam doen.
Dat was niet zijn gewoonte?
Nee, die moest daar voor niks zijn.
En die kwam er gewoon op de woensdagnaamiddag binnen.
Ik kreeg zo echt kaderillingen.
Ik was er alleen, ik was bang.
En ja, dan begonnen ze van,
en zit jij zo helemaal alleen en op het woensdagnaamiddag?
En dan begint hij over,
oh en Zurgabriel, dat is nu toch wel erg
dat die zomaar vertrokken is.
Had ze dat nu toch gezegd als ze dat wilden doen?
Ja, dan hadden wij dat kunnen in orde brengen voor Rome.
En nu zijn de bang van de elke kerk geslagen.
Allee, hoe heeft ze dat nu toch kunnen doen?
Dat was bij mij zo wat huigelaar, hoe durfde jij?
En dat was zo eigenlijk ook wel een beetje een twee strijd.
Want hoe kunnen zo iets denken,
die mensen is toch altijd vriendelijk.
Waarom zitten jij met zo'n gedachten?
Het is een vreemd verhaal,
waarbij er toch een soort dreiging van Mornie lijkt uit te gaan.
En die moet wel gezien hebben, dat ik bang was.
Dat kan niet anders, hij moet dat gezien hebben.
Het is ook raar dat hij over de band van de kerk begint,
want dat is bij mij weet ook nooit gebeurd,
als hij in de band is geslagen.
Ja, ik weet het ook niet, maar hij zei dat op dat moment.
Maar het was dus nog wel eens om duidelijk te zeggen,
ze is zelf vertrokken.
Ja, ja, ja, ja, absoluut, ja.
Ik heb gesproken met wat vrouwen,
die toen ook les van haar moesten hebben,
de dag dat ze verdwenen is.
En die zijden vanuit de school,
is er ook al vrij snel,
de week nadien of zo gezegd,
die heeft haar kapoverdagesmeten, die is verdwenen,
die komt niet meer terug.
Maar dat is dan eigenlijk een verhaal

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 2. De leerlingen

vanuit Klooster gekomen is, als ik het goed versta.
Ja, dat was het eerste dag,
dus de aller eerste morgen,
dat was dus, ja,
dat zuster Imond,
de toenmalige directrice van het Technische Instituut, zei.
Het verhaal dat zuster Gabriel zelf vertrokken is,
komt dus blijkbaar uit het Klooster
en is op die manier verder verspreid naar de school.
Maar nu ga ik nog een beetje verder terug in de tijd,
naar de dagen net voor de verdwijning.
Want op Facebook heb ik een interessant bericht gezien.
In de groep Gezijd van Dendermonde
komt de verdwijning van zuster Gabriel
natuurlijk geregeld nog esterspraken.
En zo valt mijn oog op een bericht
van iemand die zegt
dat de zuster kort voor haar verdwijning had afgesproken
met zijn ouders.
Ja, ik ben Wim van der Kruisen.
Ik ben opgegroeid in het centrum van Dendermonde,
waar mijn ouders op de Vlasmarkt een zaak uitmaten.
Wim's ouders hadden een juwelierszaak op de Vlasmarkt,
op een halve kilometer van het Klooster.
En daar kwam zuster Gabriel geregeld langs.
Bijna iedere weekend,
toch heel veel, op een jaar dat ze kwam
en dat kwam ze ook binnen natuurlijk,
want ze kennen mijn mama, die bij haar in de klas had gezeten.
Wim's moeder, Marie-Louise,
was een alt leerling van zuster Gabriel.
En na haar middelbare schooltijd had ze nog verder gestudeerd
voor leerkracht, wat toen de normaal school werd genoemd.
Toen ze in de normaal school zat in Dendermonde.
Zuster Gabriel had daar een kelder waar ze creatief bezig was,
waar ze ook, ik denk zelf, muziek toestellen hadden dergelijke.
En mijn mama ging zo, als het saaie lessen waren,
dan verstopte ze zich bij zuster Gabriel in de kelder
en die speelde dan een beetje dat staal neen.
En toen ze ging naar een beetje spijbelen.
Dus ze ging eigenlijk soms naar een beetje spijbelen
bij zuster Gabriel.
Wim's moeder, Marie-Louise, is trouwens ook in de kamer
tijdens het interview.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 2. De leerlingen

Wat komt er graag bij zitten, m'n vrouw?
Nee, ik heb geen probleem om te smetten.
Anders had ik ook een mondmasker op, ze had geen probleem.
Ze wil liever zelf niet voor de microfoon komen
omdat ze zich wat ziek voelt, dus Wim mag het woord voeren.
Maar af en toe komt er toch even tussen.
Die opnames zijn dus helaas niet zo fantastisch.
Maar goed, ze had dus ook na haar middelbare schooltijd
nog veel contact met zuster Gabriel.
Die kwam geregeld naar hun winkel.
En daar zag ze Wim zitten, die toen een jaar of tien was,
terwijl zijn ouders druk bezig waren in de winkel.
Die tijd waren er weinig of geen computers, dus dan in de zomervakantie
duurt hij soms heel lang.
Dus die zag dat ik daar eigenlijk een beetje verloren liep
en dan ams mij meezief een aantal keren meegenomen
langs haar ritten.
Wim mag mee met zuster Gabriel, in de auto van het klooster.
Dat is zo'n peugeot.
Ze neemt hem onder andere mee naar haar oude moeder.
En daar stond haar dan een strijk en mocht ik het beste plukken.
En dan hang ik die nadien terug.
Dan gaf ze die natuurlijk aan mijn ouders die best.
En hoe was dat dan voor u?
Want ik kan me voorstellen, als jongen van tien jaar
als dan een kloosterzuster zegt van, ga maar eens mee.
Ik was blij, he.
Iedereen die op dit moment vriend of kennis die mij zullen ergens meegenomen hebben
in de grote vakantie is ook altijd plezant gezongen hebben.
Dus het was niet van, oei, ik moet hier met Anonneke mee?
Nee, absoluut niet.
Dat is ook meer tippen die jongen makkelijk laten voelen.
Dat is een tippen die je direct op je gemak zet.
Die op je niveau probeert te praten.
Dat was geen stijven, dan absoluut niet.
Ik denk dat dat eerder een flap uit was
dan iemand die bedachtzaam, rustig babbelde.
Grappig genoeg koesteren ze ook hier een kunstwerk van zester Gabriel.
Geen houtskooltekening, wel een werkje in keramiek.
Ik zie er eerder wel iets semi-religieus in
van mensen, drie figuren die aan het zingen zijn, bijvoorbeeld, in een mis of zo.
Maar het is zeer modernistisch gedaan.
Dus die figuren zijn een beetje met ontdekking.
Ze zijn uitgerokken, maar dat maakt het ook wel knap.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 2. De leerlingen

Je dacht wel van kunstinnigheid.
Ze had toch wel kunstinnigheid.
Dat was meemaertijd.
Dat zie je ook in dat hier niet.
Ze maakt schilderden ook.
Mijn mama heeft er nog een schilderijtje van.
Daar stond dan op.
Dat vond ik zeer moedig.
Al is je schepje nog zo klein.
Leren in die schepje.
Dat is een schepje.
Dat is zeer moedig.
Al is je schepje nog zo klein.
Leren in het leven moedig zijn.
In het voorjaar van 1982
komt zuster Gabriel opnieuw langs
bij de familie van der Kruisen
voor de zoveelste keer.
Maar wat ze dan nog niet weten,
ook voor de laatste keer.
Ze is daar toegekomen.
Dat was tijdens de Krokusvakantie.
Wij waren op Schieverlof.
En toen moest de manneremijn of mijn mannen hebben.
En dat was Lassie Semmi.
Hier is mijn groei Semmi.
Hier hadden ze er op vakantie.
En dat was zo zeer gewachtig.
Ik heb zelf gehoord dat er nog medewerkers
ook aanwezig waren.
En die zeiden ze doet zodanig raar.
Het is precies een vrouw die verliefd.
Dat is een vrouw.
Het was iets eigenaardig.
Het was niet een normaal genoetsstoestand.
Super zenuwachtig.
En dat was dan ook het laatste in haar agenda.
Ze moet kort na het ding verdwenen zijn.
Zuster Gabriel is verdwenen
in de nacht van donderdag 4
op vrijdag 5 maart 1982.
Dus niet op een woensdag.
Zoals Maripool, Kathleen en Helde
zich dachten te herinneren.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 2. De leerlingen

En haar laatste bezoek aan de familie van haar kruisen
vond plaats in de Krookusvakantie.
Daar is Wim zeker van.
Want ze waren toen op skivakantie.
Er zou moeten nagekeken worden
wanneer de Krookusvakantie viel.
Zal ik eens naar kijken?
Ik heb het eens opgezocht.
De Krookusvakantie in 1982
viel van maandag 22
tot zondag 28 februari.
Dat is dus een week voor haar verdwijning.
Volgend dat we dan vernomen hebben is dat ze verdwenen was.
En al meteen voelen Wim en zijn familie
dat er iets ernstigs aan de hand moet zijn.
Vooral het feit dat Zuster Gabriel
op de mensen in de juwelierswinkel
zo'n zenuwachtige, angstige,
verliefde indruk maakt.
Dat geeft hen het gevoel
dat Zuster Gabriel niet zomaar verdwenen is.
Dat was toen waarschijnlijk
een kritische moment.
Dat ze in een angstsituatie leefden.
Dat ze daar niet meer mee deden.
Dat ze besteden opvouden, denk ik.
Maar ze was wel
een nieuwsgierig.
Dat moet ik zeggen.
Maar ze hadden ook zo'n sleutel.
Die kon van haar kloos te binden en buiten overal.
En dat is ze dan ook wel.
Waarschijnlijk wel.
En ze zei dat ook
als ze hier niet weg zijn te zijn,
ze zou moeten weten komen.
Dus ook bij die directeur
zal ze dat ook opgemerkt hebben en gezegd
maar wat wil ik hier nu toch
het fijne van weten
wanneer ze misschien gehoord hebben
of wat weet ik hier dan niet.
En het is echt
een keer bij Amit geweest

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 2. De leerlingen

en die hebben toen gezegd
dat ze in haar agenda gewonnen hadden dat opgeschreven.
We hebben aan het voorbij
een directeur binnen geweest
en laten ze daar buiten gegaan.
Dus dat moet zijn dat ze al
in een angstsituatie leefden.
En ook de rechercheurs
dat ze zeer onderzoekend
te werk was gegaan
waar ze hem afzetten
waarom hij op die plaats moest zijn
dat ze hem wel ja achter volgden
en ze zelf hoogst waarschijnlijk
iets te weten gekomen zijn
dat ze niet mocht weten.
Maar wat heeft ze nooit tegen uw ouders gezegd?
Mijn vader beweerde
dat hij haar ooit heeft overzeggen
dat de directeur
niet had aangetroffen
in een bezwarende omstandigheid
met iemand anders
die daar soms ook in het klooster aanwezig was.
Een man.
Ik weet niet
welke details ze al gegeven hebben
zou ze dat vage insinueerd hebben
Ik weet er het fijne niet van
maar ik heb dat wel ooit over verteld
door mijn vader.
Mijn vader zei me ook
dat ze ooit tegen hem iets heeft gezegd
dat ze ergens over onregelmatigheden
hadden te weten gekomen
financieel in verband met verbouwingen
of met werken
aan het nieuwe klooster of zoiets
waar dat die mor niet dan bij betrokken
moet geweest zijn als directeur
Dus ja, motieven zullen er wel
genoeg geweest zijn
om de zuster het zwijgen op te leggen.
Voor Wim en zijn ouders is het dus duidelijk.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 2. De leerlingen

De priester directeur
zou motieven gehad hebben
om zuster Gabriel te laten verdwijnen
of wel omdat zij wat betrapte
met een man
of wel omdat ze had ontdekt
dat hij betrokken was bij Gershoemel
Twee dingen die ze tegen Wim's vader
zou hebben verteld
Maar de details kennen we niet
Wim weet wel
dat de directeur na de verdwijning
in Dendermonde rond vertelde
dat zuster Gabriel hem nog gebeld had
om te zeggen dat alles goed met haar ging
om haar verdwijning te moeten vertellen
van ja, zuster Gabriel heeft mij
opgebeld
en ze zei hier is uw kind
die jij zo hard bemint.
Geloofde de zusters het echt
dat zuster Gabriel
zelf vertrokken was
misschien naar Italië
Misschien wel
Het is nog altijd niet uitgesloten
Ze vertelde ooit tegen mijn mama
Kijk, moest ik nu niet mee naar
het klooster terugkeren
s'avonds
er zal er mij niet veel mensen missen
en dat getuigde
niet dat ze haar supergraag
gezien voelden door iedereen
Want het was heel erg nadeel
dat ze dan zuster Gabriel verdwenen was
en men sprak dan eens een zuster aan
op straat of zo
die gekende en zei wel
met zuster Gabriel
en waar dan die zuster antwoordde
dat ze niet meer welkom zijn
dat is zo ik wel eens gezegd
als ik moest toekomen te verdwenen

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 2. De leerlingen

wij zullen ze nooit niet vinden
Het is een opmerkelijk verhaal
hoe zuster Gabriel
kort voor haar verdwijning
zijn u wachtig over iets lijkt te willen spreken
met een vriendin
Marie-Louise is er ook over ondervraagd
door het gerecht
maar het heeft wel erg lang geduurd
hoe het er allemaal is
ik heb wel vastgesteld
dat pas in die jaren 90
mijn moeder werd ondervraagd
door researchers
als getuigen
als kennis van zuster Gabriel
ik vond dat toch wel rijkelijk laat
om zo'n zorgelijke verdwijning
pas 7, 8
of kwiet nu veel jaar
na de feiten te onderzoeken
als zuster Gabriel
nooit meer gevonden werd
komt dat dan
omdat de politie haar pas na een paar jaar
is beginnen te zoeken
en waarom dan
geloofden zij misschien wel het verhaal
dat ze zelf vertrokken was
volgende keer ga ik het aan de politie
zelf vragen
dat is niet normaal
godverdame
ja, echt
omdat we zo gevneukt werden
en je staat er machtloos tegen je wit
dat gezegd
maar we stonden op haar plek te kijken
HUZIEK